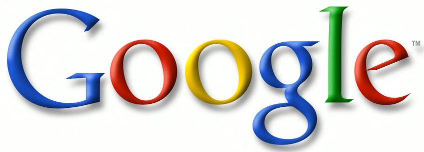
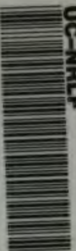

APŎSLE PĂL ĂH TIBOSA-KĬNEDĔ HĔNĔ A

KĬNENA KO ROMAWĔ MÂ.

Bible. N.T. Romans. Grebo.

THE

EPISTLE TO THE ROMANS,

TRANSLATED INTO

The Grebo Tongue,

BY THE

RIGHT REV. JOHN PAYNE, D.D.,
MISSIONARY BISHOP OF THE PROTESTANT EPISCOPAL CHURCH AT CAPE PALMAS AND PARTS ADJACENT, ON THE WESTERN COAST OF AFRICA.

NEW YORK:
PUBLISHED BY THE AMERICAN BIBLE SOCIETY,
INSTITUTED IN THE YEAR MDCCCXVI.

1866.

APŎSLE PÂL ĂH TIBOSA-KĬNEDĔ HĔNĔ Â

KĬNENA KO ROMAWĔ MÂ.

APŎSLE PÂL ĂH TIBOSA-KĬNEDĔ HĔNĔ Â KĬNENA KO ROMAWĔ MÂ.

LU I.

PÂL, â mâ Jisŭs Kraise ăh leyu, â dĕe apŏsle-dĕ mâ, â hĕeo ko Nyesoa ăh hanh tibosa, mâ,

2. (Hĕnĕ â nu â prŏfetebo, oh podade nya kre â gnekâ kĭnedĕ,)

3. Eh te â yu Jisŭs Kraise, nâ mâ a Kââ ăh te, hânâ ko fĕka mâ, â mâ Devĭde ăh yu;

4. Nenh â kpenh kâ shiu hĕ, nenh â konâ-woĕ yidi, ne heyĕ ne kĕ nâ tĕ â mâ Nyesoa ăh yu;

5. Hânâ â yide hanhte kâ Aposle-dĕ hĕ ko hanhte-poĕ kâ winh-kĕ kâĕ mâ ko â nyĭne ăh ta kre dako gbiyĕ nyenh;

6. Hono oh nyenh ah nyebwe-tu Jisŭs Kraise dăde:

7. Ko ah popleyinâ no nede Roma oh mâ Nyesoa ăh nowăneoh oh dĕe boh mu gnekâ nyebo nu: krubwe kâ woro-worĕ hĕ ko ahmonh mâ, beh wode Nyesoa nâ mâ a Buo mâ, nenh a Kââ Jisŭs Kraise yidi.

8. Nenho, ko ah popleyinâ mâ ne bisi na Nyesoa ko â yu Jisŭs Kraise ăh ta, te ne po nâ hanhte-poĕ ăh te tiede konâ gbigĕ nâ kudi.

9. Ĕmo Nyesoa mâ na yi-poâ, hânâ â yu ăh hanh tibosa ăh te, ĕh ni mo kre shiu kudi ne nimaa â konhwa ĕh mâ tĕ neh bŏ ah te ăh tue, kre na bededa nyenh.

10. Ne idĕemaa nâ, bĕh kâe waa te, kâre eh tĕe yĕ nâ, bĕh nu Nyesoa ăh wowĕnh, tĕ fuâ na pĕo mo yĕ be mude ahmonh mâ di.

11. Kâre ah yiyĕ ăh to ni mo ne, tĕ na ya ahmonh Shiu ăh hnyiedĕ be mu ahmonh nu bah munâo nyĭna;
12. Ĕh mâ, ah kâ mâ hĕ ba mu tedĕ donh woro kudi tudie ko hanhte-poĕ kbudo donh, a pode yinâ a kâ, ăh ta.
13. Nenho ne idaĕ, ĕh mâ, tĕ na ibo ne nâ, bebuno ah, ti peplănde ne gĭda nĕ ne, be dide ahmonh mâ (kĕnh ĕh yĕ tinukĕ nĕ kĕemâ yĕ nâ) tĕ na kaĕde ahmonh bui nyenh yĭ tĕne ĕh nude Dako te nyenh.
14. Mâ tibwa-kwa-bliâ nonh ko Grikewĕ mâ kâ Bĕoh hĕ, ko tânh-kâoh kâ neh-kâ-tânhoh mâ hĕ.
15. Nenh bĕh te na ta ne wĕmâ ahmu no nede Roma yĭ be pritye ahmonh hanh tibosa, yĭ.
16. Ĕmo neh pie Kraise ăh hanh tibosa ăh twenh, kâre ĕh mâ Nyesoa ăh kbenh nonh ko wowa ăh ta, ko nyono oh popleyinâ oh pe ne hauhte mâ, ko Juupe mâ tedĕ kene, nenh kre Grikepe mâ, yidi.
17. Kâre kre nĕ kudi, Nyesoa ăh hanh kbŭne bidede pebe, ĕh mâ hanhte-poe yio we, hanhte-poĕ yio bie; tĕne ĕh nu kenĕe hanh nyebo mi hanhte-poĕ konâ nenemâ.
18. Kâre Nyesoa ăh yero nĕ wede yeu ĕh wo ta ko nyebo no oh neh yi Nyesoa dĕ mâ, oh kâ wa kbŭne kukwi ăh popleyinâ hĕ, ĕh mâ nyono oh ibo hanhte ple oh mi kbŭne kukwi.
19. Kâre dĕnĕ oh mie Nyesoa idi ibomâ, ĕh ne pebe kre no kudi, kâre Nyesoa tede no yĕ.
20. Ĕh mâ â neh-yi teble nenonh, wode konâ ăh hurutuda mâ, eh yie ne pe-e, ko dene nuie mâ, ĕh mâ â konâ-se kbenh kâ â Nyesoa ăh dĕ hĕ, kre oh yeĕ gnetuda kâ:
21. Kâre tine oh iboda Nyesoa, oh neh boaeda â te yi

hwŏnh Nyesoa, ple boh muuae nâ bisi, nĕmâ wa kupebia
wore bida heidĕ.
22. Oh yida wa dui tânh-kâoh dăde, hede oh mana
kupebia;
23. Hanh Nyesoa nâ â neh hie gbĭnh â te-yi-boaĕ, oh
hie ne mâ, oh nu nĕ ĕh ne hwŏnh gbĭnh-hie nyebwe ăh
kusebwe, eh kâ neblĕ hĕ, nenh be-hănhhănh mlĭŭ yidi,
eh kâ diegidede hĕ.
24. Ne-ĕka Nyesoa hada no kwa kĕ ko de krenh ăh ta,
ĕh mâ ko de krenh ne wa wore idĕ, mâ, boh mu wadui
twenh fĕ ya, kre wadui nyenh;
25. Hono hao Nyesoa ăh hanhte, oh hine ne se mâ, oh
bede nunude mâ nâ, nenh oh ti ne yimâ, ĕh hio nuâ
hânâ â te boae yi ti gbiyĕ. Amen.
26. Nenh ko dĕnĕ nedĕ ăh ta, Nyesoa hao no kwa kĕ
ko twenh-kbŭne ne oh nowănena ăh ta: kâre wa
nyĭno yio; oh seo dĕnĕ mineo nyĭno mâ, ko dĕnĕ yeo nâ
tudi;
27. Nenh nyebĕbo yidi, yĭ, oh seo nyĭno ăh mâ nuĕ,
wa wore bi tâ ko wa bino mâ, ĕh mâ nyebĕbo kâ nye-
bĕbo hĕ, oh ni twĕnh-kbŭne, nenh kre wa dui fĕ oh yie
pĕeda ne wa tide-idi-woĕ blĕde yĕ.
28. Nenh tĕ oh neh idaa boh blĭmaa Nyesoa ăh te ăh
ibóda kwa, Nyesoa tĕdedade no no kupebu woro boh
mue dĕnĕ ye nunedĕ nu;
29. Kbŭne krenh gbiyĕ, nenonh beh mude no yidi, eh
mâ nĭmle nonh, kbŭne kukwi nonh, sidededa nonh,
nyenhnyĕnh nonh; cha nonh, hunumanh nonh, kprĕdĕ
nonh, yeyede nonh, kranh-tududa nonh yidide no fĕ;
swa-hlĭdeoh nonh,
30. Hlĭoh nonh, Nyesoa-nyĕnhoh nenh, kpanh-haoh
nonh, dui-ăh-te-yi-boaoh nonh, pli-pooh nonh, te-krenh
ăh ta nâ haoh nonh,

31. Něhwoo-hioh nonh, yede-wotaoh nonh, bino-ěh
dienyǐneoh nonh, chidida-kwa-blǐoh nonh, neh-ware-kâneh
nenh:
32. Hono ibo Nyesoa ăh winh, ěh mâ tě nyono oh ni
kbŭne kukwi tù nenonh oh blěda koě yě, oh ni na dǐ,
pledonh oh wănhne oh bino beh nu ne yǐ.

LU II.

1. Něǎka ye gně tuda kâ, O toonyebwe mâh nyâ be â
bě gne: kâre ko dě něnonh idi ne běde o bae ăh gně, ne
hě duih gně yǐ; ěmo mâh nâ bě gně kbŭne donh
něnonh ne ni yǐ.
2. Nenh a ibo ne, tě Nyesoa ăh te-tue oh nu hanhte ko
nyono oh ni kbŭne tu nenonh mâ.
3. Nenh O toonyebwe mâh nâ â bě nyono oh ni
kbŭne tu nenonh ăh gně pledonh nah nyebwe-tu ni de
donh něnonh nah woro yě mi Nyesoa ăh gně-heha kě
tanemâe?
4. He-e â kbŭne monâe ăh hoě kâ â woro-mâ-nâ poě
hě, nenh â woro lela yedi neh yi ne dě; kre ye ne ibo
te Nyesoa ăh kbŭne-nonâě, běh mu monh nu, beh mu
woro mâ hie?
5. Kě ko nah woro yakranh ně oh neh hiěmâ ăh ta,
ne ni yero ěh bidi kě nâ ko yero ăh nyenăyedo mâ tine
Nyesoa minâ â hanh tehlǐla pebe pomâ;
6. Hânâ minâ nyebo ăh poplayinâ, děně wa nunude
blěde-yě hnyimâ:
7. Eh mâ nyono oh lě woro oh nimaa haŭnh kbune oh
pěnh te-yi-boaě kâ tuě hě nâ nenh konâ-seě hbonânonh.
8. Kě nyono kâ chidida oh neh nu hanhte, ple oh ni
kbune kukwi, yero poě kâ yero hwě hě,
9. Krawudi-yaeda kâ kawoě hě, ko dewě ăh popleyinâ.

ne-ni kbune kukwi mâ: ĕh mâ ko Jupe kâ Grikepe hĕ mâ.

10. Nĕma te-yi-boaĕ, nenh tuĕ, nenh woro-worĕ ko dewĕ no ni hanh kpone mâ ĕh mâ ko Jupe kâ Grikepe hĕ mâ:

11. Kâre nyebo neh gnĕe kne Nyesoa mâ,

12. Ĕmo nyono ye tede kâ, ple oh wora te, tede nah neo ne oh mu gbĭnh hie nenh nyono kâ tede ple oh wora te, tede oh mi wa te hlădemâ

13. (Kâre ĕh ye nyeno oh wĭnh tede ăh winh no mâ hanh nyebo ko Nyesoa mâ, kĕ nyono oh ni tede ăh winh no nuie hanh nyebo mâ.

14. Kâre Ɖako no oh ye tede kă boh dudede tede ăh yimâ tuĕ wa wore kudi beh nu ne nyo nononh oh ye tede kâ, oh mâ tede ko wadui mâ.

15. Hono pe ne pebe te tede ăh te kinĕe wa worĕ kĕ, tĕ wa were heyĕ ne ke nâ, nenh tĕ wa wore ăh te-tuĕ eh hĕ no gne, onh eh hnyie eh bino gnĕ ;)

16. Kre nyenayedo nânonh idi, tine Nyesoa mi Jisus Kraise numâ bâ munâ nyebo ăh hudi-te hlamâ, tĕne na hanh tibesa pe.

17. Yi, oh dĕde monh Jupe nenh ne kunkne tede wore yĕ nenh ne boae duih ăh te yi ko Nyesoa ăh ta,

18. Nenh ne ibo â woro ne, nenh ne kida te nâ, ne hade eh hanh de nâ, tĕ du ĕh iboda tede kĕ.

19. Nenh neh pe ĕh kpuĕ, ĕh mâ tĕ nah nyebwe tu â mâ dâoh ăh nya-poâ, nenh nyono nede haidĕ wa pebe nonh,

20. Nenh kupebia ăh nya-poâ nenh pane ăh tâdeâ â kâ te ăh iboda ah nyuâtu kâ hanhte hĕ kre tede mâ.

21. Nĕ-ĕ ple nâh nâ â tuĕde bee neh tăde duih ? mâh nâ â pritye, ĕh mâ nyâ nah yidi ple yidi me ?

22. Mâh nâ pe nâ nyâ nah pahimle ple nah nyebwe-

tu pe nähle? máh nâ â nyĕnh kusebwi ple nah nyebwe tu yidi Nyesoa kai ăh teble neĕ?

23. Mâh nâ boae duih ăh te yi ko tede ăh ta, nah nyebwe â worĕ tede ne hade Nyesoa ăh te nâe?

24. Ĕmo, ah te nonh, oh hĕde Nyesoa ăh nyĭne ăh te nâ kre Dako nyenh tĕne ĕh nu kĭneĕne.

25. Nenh ĕh nu hanhte sŭrkŭmsaiseda, bĕ dĕ, ne yi tede yimâ ti; kĕ ne yi tede worĕ nah sŭrkŭmsaiseda eh yeĕ sŭrkŭmsaiseda.

26. Nĕĕka nyono oh ye sŭrkŭmsaisĕe boh yi tede ăh hanh kbune yimâ ti, ple wa neh-sŭrkŭmsaiseda eh nah nuie sŭrkŭmsaiseda mâ ne?

27. Nenh ple sŭrkŭmsaiseda ne nyâ kâ ko âdui mâ bĕh yi tede ăh winh ni, ĕh nah ha monh gnĕ ne, mâh nâ, ko tede-winh mâ kâ sŭrkŭmsaiseda hĕ, â worĕ tede?

28. Ĕmo â ye hanh Jupe hânâ mâ ĕh nyebwe ko fĕ mâ: nenh dĕnĕ nede fĕ, eh yĕ sŭrkŭmsaiseda yĭ:

29. Kĕ nâ mâ Jupe hânâ â ne nâ, kre âdui kudi; nenh sŭrkŭmsaiseda nĕ mâ woro ăh dĕ kre Shin mâ, eh ye ĕh winh donh, hânâ â nyĭne ĕh neh wode nyebo mâ nĕma eh wode Nyesoa mâ,

LU III.

1. Nenu dĕnenh Juupe kineo dĭ? onh, dĕnenh sŭrkŭmsaiseda bĕĕ?

2. Ko wae peplănde mâ nâ: kăre sĕyĕ sĕyĕ nononh Nyesoa ăh winh tae kwa.

3. Nenh banh oh yeĕ ne hanhte po dĭ? Ple oh nehhanhte-po-te, nĕ mu Nyesoa ăh hanhte-poĕ numâ kre ĕh nah bĕ dĕ neĕ?

4. Ĕh nah nu nĕ ne: kĕ Nyesoa bâ tu hanhte, banh ĕh

na nyebo ăh popleyinâ seoh mâ; těne ěh nu kĭneĕ, tĕ na kâo gnĕ ko nah winh mâ, nenh beh munâ seya nah te beh yidâ hlĕe.

5. Nĕma bĕh teĕ a kbune kukwi bĕh yi Nyesoa ăh hanh kbŭne ăh te yi bose, nenh hane ba poĕ? Ple Nyesoa ye kbŭne nyĭnĕ hânâ hĕ ĕh kpanhĕ? (nyebwe-ka nonh ne ti ne)

6. Ěh nah nu nĕ ne. Bĕh neĕ nâ, hane Nyesoa munâe konâ ă te hlĕhla numâ dĭ?

7. Bĕh tĕe na se bĕh hu Nyesoa ăh hanhte, bĕh yi kĕ nâ bidi ko â te-ăh-yi-bose ăh ta; dĕĕ na te ăh hlĕhla ăh nue mo nyebwe kuku mâ dĭ?

8. Kre a na po nâ, yĭ (tĕne oh ni a te krenh â tuĕ, oh pe amo se kĕ nâ nenh tĕne ohte ni hlĭhlĕ, oh pe ná, amu ti ne) ĕh mâ, ba di, ba nu kbŭne kukwi tĕ hanh dĕ na wode? hono oh gnĕ-heya ĕh nu tĕĕ.

9. Nenh haneĕ? amu mâ hanh nyebo no hio noĕ? Onh, ĕh ye nâ ne: kâre a heyae ne kĕ nâ dĭ, tĕ Junwĕ kâ Grikewĕ hĕ, oh popleyinâ oh nede kbŭne kukwi biyo;

10. Tĕne ĕh nu kĭnĕeda ĕh ye hanh nyebwe te kâ, ĕh mâ â konh:

11. Ěh ye nyâ kâ hânâ yido te nâ, ĕh ye nyâ kâ hânâ pĕnh Nyesoa nâ.

12. Oh popleyinâ wo-o tide idi, oh bĭblimâ nâ, oh neh bĕ dĕ ĕh pe nyâ kâ hânâ ni hanh dĕ, onh, ĕh mâ â donh.

13. Wa mlamno nâ wo wudida yĕ ĕh ga wonâ; wa mĕ nonh oh tide yeyedĕ-te; sida-ăspe nyenh nede wa wonâ kbobi biyo nâ:

14. Wă woni yidedi gĭdedada kâ wonâ nâ krada hĕ wudi nâ

15. Oh wowere be nâ boh ha nyinâ;

16. Wa nenĕ kĕ nâ wae, gbĭnh-hie kâ swĕnh hĕ, ne deo;

17. Nenh woro-warĕ tide oh yea ibo

18. Kre no yie Nyesoa ă hwanonh pipiĕ yee na.

19. Nenh a ibo nĕ ne be te be nonh tede pe ĕh ti na, ko nyeno nede tede biyo mâ; wonâ gbiyĕ beh mu yĕ kĕe, nenh konâ ăh popleyinâ, boh mu te yĕe ko Nyesoa yĕ.

20. Nĕĕka ko tedĕ ăh kbŭne ăh ta ĕh nah kâ nyâ ne hânâ hĕe te lu nâ ko nâ yĕ: kâre tĕde nĕ ni amo a ibo kbŭne kukwi ne.

21. Nĕ matinukĕ Nyesoa ăh hanh kbŭne bi pebe hĕnĕ ye tede te dĕ yi kâĕe, hĕnĕ ĕh te tedĕ kâ profetebo hĕ oh ti;

22. Ĕh mâ Nyesoa âh hanh kbŭne hene didi Jisŭs Kraise âh hanhte-poĕ, ko dĕwĕ mâ, nenh ĕh nede oh popleyinâ fĕ hono pe ne hanhte: kâre ĕh yeĕ yinâ-hehade kâ:

23. Kâre oh popleyinâ nu kbŭne kukwi, nenh oh yeo Nyesoa âh te-yi-boaĕ idi ya;

24. Hono heĕ te lu nâ putuputuka ko â grese âh ta, hĕnĕ didi Jisŭs Kraise ah bobra:

25. Hânâ Nyesoa tuo, bâ mu tehadedĕ nu ko a nyinâ ăh hanhte poĕ ăh ta, tĕ â na po â hanh kbŭne pebe ti nĕnonh idi, ko kbŭne kukwi ne hina ăh hwinhso-poĕ mâ, ko Nyesoa ăh woro lela ăh ta;

26. Ĕh mâ, bâ po â hanh kbŭne pebe, ti nĕnonh idi: tĕ â na hanh nyâ, nenh ple nyono pe Jisŭse hanhte kĕ wa te-lu-nâ-hnâ, yi.

27. Nenh hede tĕ pli-poĕ neĕ? Ĕh hĕe ne tede be nie ne. Nunude ăh taĕ? Onh; hanhte-poĕ ăh tede ăh ta nonh.

28. Nĕĕka, a wore yĕ, ĕh mâ nya hĕe te lu nâ, ko hanhte-poĕ ă ta kre ĕh ye tedi ăh yiĕmâ tuĕ ăh ta.

29. Â mâ Juwĕ donh ĕh Nyesoa? kre â ye Dako nenĕ ye? Awi, â mâ Dako nenĕ yĭ.

30. Kâre â mâ Nyesoa donh nânonh â hĕ nyono sŭrkŭmsaisĕe te lu nâ ko hanhte-poĕ mâ, nenh nyono ye sŭrkŭmsaisĕe ko hanhte-poĕ âh ta.

31. Nenh hede ple hanhte-poĕ ĕh te a di, ĕh ni Nyesoa ĕh tedĕ kre ĕh ne kwĕ dĕ yĕ neĕ? Ĕh neh nu nĕ: a pe nĕ kbenh nâ.

LU IV.

1. Nenh hane a mie pomâ, ĕh mâ Abraham, nâ mâ a bao, ko fĕ âh ta, dĕnĕ â yiĕ dĭ?

2. Bĕh teĕ Abraham bâ hĕeda te lu nâ ko nunude âh ta a kâ dĕnĕ ĕh pĭi â mi pomâ, kĕ Nyesoa â mah kbao nĕ yĕ ne;

3. Kâre hanĕ kinedĕ peĕ? Abraham poda Nyesoa hanhte kĕ nenh ĕh tuiĕda â hanh kbŭne penh.

4. Nenh, ko nyânâ ni nâ konhwâ mâ, oh neh po nâ ĕh wudi hnyiĕe nâ putu, nĕma ĕh mâ tiba.

5. Nĕma nyânâ neh nu konhwa kĕnh â pe nâ hanhte, hânâ hĕ nyebo kukwi te lu nâ, â hanhte-poĕ mi hanh kbŭne yĕ.

6. Ĕh mâ nyânâ âh krubwe âh te Devide ti, hânâ Nyesoa ni hanh nyebwe, mâ, kre ĕh ye â nunude âh ta.

7. Â pe nâ no kâ krubwe pono â de krenh poĕe hwinhso; nenh hono kbŭne kukwi hudiĕe.

8. Nyebwe nânonh â kâ krubwe hânâ Nyesoa nah po kbŭne kukwi âh te lu nâ ne.

9. Hede krubwe nĕnonh ple ĕh dide sŭrkŭmsaiseda donh, mâ, henh neh sŭrkŭmsaisedé mâ, yĭ? Ĕmo a po nâ, hanhte poe ĕh nuiena hanh kbŭne mâ kre Abraham mâ.

10. Nenh hane ĕh sĕyĕ ĕh nuiena na ma di? tine â
nenade sŭrkŭmsaiseda nyenh, henh kre neh-sŭrkŭmsais-
eda nyenh? Eh ye sŭrkŭmsaiseda nyenh kenh neh-sŭr-
kŭmsaisĕda nyenh
11. Nenh â duda sŭrkŭmsaiseda â yidedĕ, ĕh mâ hanh-
te-poĕ ăh hanh kbŭne ne â kâda tine â nĕnadĕ nĕh-sŭr-
kŭmsaiseda nyenh â bonh-nâ-podĕ: te â na nu nyono
oh popleyinâ oh pe nâ hanhte ăh buo, hanha oh ye sŭr-
kŭmsaisĕe nenh tĕ hanh kbŭne na poĕede no mâ yĭ:
12. Nenh tĕ â nâ nu nyono sŭrkŭmsaisĕe ăh buo hono
oh neh kâ sŭrkŭmsaiseda donh, nĕnĕdĕ a buo Abraham
ăh hanhte-poĕ ne â kâda tine â yeda sŭrkumsaisĕe penh
wonâ.
13. Ĕmo poodĕ ĕh mâ hâ muna konâ ăh kudĕdiâ nu,
ĕh yeda Abrahăm hnyiĕe ke â yiru yĭ, ko tede ăh ta,
kĕnh ko hanhte-poe ă hanh kbŭne ăh ta.
14. Kâre bĕh te nyono oh kâ tede oh nu kudĕdioh,
nenh hede hanhte-poĕ ĕh nu putu nenh poodĕ ĕh ye dĕ
bĕ:
15. To ne po nâ tede yĕ chidida: kâre tede bĕh yeo
ne, te wowora yeo ne, yĭ.
16. Nĕĕka ĕh didi hanhte-poĕ, te eh na didi *grese*:
nenh tĕ poodĕ ĕh na ne kpanhkpanh ko yiru ăh pop-
leyinâ mâ: ĕh ye ko nyono oh kâ tede oh donh mâ,
kĕnh ko nyono oh kâ Abrahăm ăh hanhte-poĕ mâ, hâ ăh
mâ a popleyinâ ăh buo.
17. (Tĕne ĕh nu kĭnĕena, ne nu monh dako ăh do pep-
lănde ăh buo mâ) ko nyânâ â poda hanhte kĕ yĕ, â mâ
Nyesoa hânâ hĕ kooh konâ â dĕ dene ye tede ne, hwŏnh
dĕ yĕ eh ne nâ:
18. Hânâ woro-yĕ-kunhmĕ de yeo ne, â kunhnena wero
yĕ tĕ â na nu dako peplănde ăh buo; tĕne ĕh nu ĕh
hlĭeda ĕh mâ, kre nah yiru mi tinhmâ.

19. Nenh tě â neh wě kpenh ye nâ ke hanhte-poě mâ,
banh â fě kběnh ěh ye dědo boade â nu yede ăh wore
hm â neh yi ně dě ke Sera ăh beyâ-yeya, yi.
20. Â woro yedao kprěde ko poodě mâ ko neh-kâ-
hanhte-poě ăh ta; kěnh â nena kbenh nâ ko hanhte-poě
mâ â boada Nyesoa ăh te yi;
21. Nenh tě â woro yeda ěh kprě po ěh mâ, tene a
pedade â wědade eh nuě ne, yi.
22. Nenh něěka ěh nuiena hanh kbŭne mâ, ko nâ mâ.
23. Nenh ěh ye kṇěe ko â ta donh, ěh mâ tě ěh nuiena
nâ mâ;
24. Kěnh ko a ta yi, hono mâ eh mi nuiemâ yi, ěh mâ,
ba po nyânâ â ha a Kââ Jisŭs Kraise konâ, hanhte kě,
25. Hânâ poedade nyebo kakwi kwa ko a te-wora ăh
ta, pledonh â hěedade kona, a guě-kâě ăh ta, dĭ.

LU V.

1. Něě tě hanhte-poě ěh ni amo hanh nyebo mâ â kâ
woro-worě, ko a Kââ Jisŭs Kraise ăh ta:
2. Hânâ â ni amo, yi, ko hanhte-poě ah ta, a yi grese
ně nyiněo amo, nenh a ni saunh ko Nyesoa ăh te-yi-boaě
ăh woro-yě kunhnena ăh ta.
3. Nenh, kre ěh ye ěh donh yi, kěnh a boae ku-wowě
ăh te yi yi; tě a ibo ně, ěh mâ ku-woě yě woro-lela;
4. Nenh woro-lela, te-gbwaideda nenh te gbwaideda
woro-ye-kunhě;
5. Nenh woro-yě kunhě neh nue amo twenh, te ne po
nâ Geokâ Shiu hânâ hnyiě amo, a ni Nyesoa ăh nowân-
ena ěh wě a wore lu.
6. Kâre tě a yeda kbenh kâ Kraise keda ko nyebo
kukwi ăh ta.
7. Ěmo ěh di kranhmâ ěh mâ nyâ bâ ko ko nyânâ â

neh wora té ăh ta, něma ko kbŭne-nâ ăh ta bodăne nyâ la woro â nu ko.

8. Kěnh Nyesoa po â nowânena pebe ko amo yě, ěh mâ tine a te a nu nyebo kukwi, Kraise koda ke a ta.

9. Něě eh di worěmâ, tě a nuiěe hanh nyebo mâ, ko â nyĭnâ ăh ta, ěh mâ, ba wade ke yero mâ, ko â ta.

10. Be teě tine a nunenao nyănhoh, a kâ Nyesoa hě ba wonana ni, ko â yu ăh koě ăh ta, ěh mi worěmŏe tě a wona ni, ěh mâ ba wade â konâ-neě.

11. Nenh, ěh ye ěh donh nenonh yě, něma a ni sanh ke Nyesoa mâ, ko a Kââ Jisŭs Kraise ăh ta, hânâ wenŏe amo ni.

12. Něě, těne ěh nu kbŭne kukwi dide nyebwe donh, ěh bide konâ mâ, nenh koě kwě kbŭne kukwi mâ; nenh koe wě nyebo gbiyě lu, kâre de gbiyě nu kbŭne kukwi.

13. (Kâre ple tedě muna di, kbŭne kukwi nenade konâ mâ: něma kbŭne kukwi ăh te yeda nyâ lu nâ bi tă tede yedao ne.

14. Něma ěh ye se, koě kâda dě gbiyě winh kě wede Adam mâ, be nyĭnědě Mosěse mâ, ěh mâ nyono ye dě kranh nu, kre ěh ye Adam ăh kbŭne kukwi yě wo, hânâ nenao nyânâ minâ dimâ penh.

15. Něma těne dě kranh ăh te ne, yibwi-hnya-idě ye nâ ne. Kâre bě teě nyebwe donh ăh dě kranh ăh ta, powa boh yi kokwě, ăh mi worěmâě ěh mâ Nyesoa ăh grese hěne didi nyebwe donh, â mâ Jisŭs Kraise ăh běh bidi kě, ko nyebo poplănde mâ.

16. Nenh ěh ye těne ěh ne mâ, ko nyebwe donh nâ nuna dě kuku mâ, nenh kre hnyi-ide a ka ne: kâre nyebwe donh ăh te, ně ya chidida něma yibwe-hnyi-idě ne ni nyono nu de krenh oh do peplande hanh nyebo mâ.

17. Kåre bě teŏ nyebwe donh ăh dě kranh ăh tá, koě bě kâ de gbiyě winh kě; ěh minâ woremâ ěh mâ hono yi grese ăh dě peplande, ple oh hnyiěe hanh kbŭne, ăh be nemaa konâ kinh-ka ko nyebwe donh nâ mâ Jisŭs Kraise ăh ta.)

18. Něěka tene ěh ne, nyebwe donh ăh de kranh ăh ta, te-hlela bi děwě lu nâ ko te yěe ăh ta; kre ěh ne ko nyebwe donh ăh hanh kbŭne ăh ta, yibwa-hnyi-idě ně ya te-lu-nâ hěeda kâ honhnonh hě, ko de gbiyě mâ.

19. Kåre, těne ěh ne, nyebwe donh ăh te-wora, ěh nu nyebo poplănde kbŭne kukwi nuunh mâ, krenonh nyebwe donh ăh neh-wora-te, ěh minâ nyebo poplănde hanh nyebo mâ numâ.

20. Nenh ěhbe nonh di, tede padeo te de krenh na bidi kě ăh ta. Něma těne kbŭne kukwi ho kre grese sěyě ěh ho, ěh hio yi;

21. Ěh mâ těne kbŭne kukwi nu, ěh kâ dě gbiyě winh, ěh poe no koě mâ, krenonh grese mie numâ, bě munâ dě gbiyě winh kě kâ, hanh kbŭne ăh ta, běh munâ konâse honhnonh kě yě, ko a Kâå Jisŭs Kraise ăh ta.

LU VI.

1. Nenh hede hane ba poě? Ple ba te, ba nu kbŭne kukwi tě grese na ho?

2. Ěh na nu ně ne. Haně ěh mue ne, amu no ko kŏ kbŭne kukwi mâ, ěh mâ ba tě, ba nede ne nyenh di?

3. Ah ye ně ibo te a popleyinâ no poěe ni ko Jisŭs Kraise, â koě nonh, a poeda ni?

4. Něěka kre ni-peda, a bi nâ, â hěedao ko koě ăh ta; ěh mâ těně ěh ne Buo ăh te-yi-boaedă ăh te, nu Kraise â woda konâ, â dudâ ye, kre beh ne, a nyebwetu, a ně konâ beh nu konâ idaede ăh nena yě.

5. Ěmo be tiě kre â koda ba ne hwěah nyâ yě, oh
dwěo tedě donh kre a minâ nemâ, a munâ â konâ woě
yě wo yi:
6. Ěmo a ibo ně, tě a nyebwe daa, â bi nâ kě â kâ nâ
hě krusefaiěe ne, tě kbŭne kukwi fě nâ hěeo wedě ti
něnonh idi, kbŭne kukwi ěh neh te amo winh kě
kâ, di.
7. Kâre nyânâ koě, â wo kbŭne kukwi âh geyâ ne.
8. Něě bě teě a kâ Kraise hě ba ko tedě donh, nonh
a pe ně hanhte, ně mâ, a kâ nâ hě a minâ tedě donh,
konâ nemâ yi.
9. Kâre a ibo ne, tě Kraise hěedao konâ, nenh â yedâe
ko di; koe yedâe nâ winh kě kâ di.
10. Kâre děně ěh ta â kodao, kbŭne kukwi ăh ta neah
â kodao wenhdonh: něma konâ ne â neě, Nyesoa ăh
konâ nonh â neě.
11. Kre ah wore beh po ko ah nyebwe tu ăh ta, ěh mâ
hanhte a ko ne ko kbŭne kukwi mâ, něma ko Nyesoâ
mâ ah ne konâ, ko a Kââ Jisŭs Kraise ăh ta.
12. A nah woo kbŭne kukwi mâ eh nah kâwa ah koo-
fě něnonh winh kě, ěmo bah mu de krenh ne ěh iděě,
nu.
13. Ple ah nah tu ah fě ăh teble de kukwi kwa, ko
kbŭne kukwi ăh ta: něma ba tu ahdui Nyesoa kwa
hwănh nyono yě, oh wo konâ, nenh a fe ăh teble, bah
nu ne beh mu hanh kbŭne nu ko Nyesoa mâ.
14. Ěmo kbŭne kukwi nah kâo amo winh kě ne: kâre
ah yede tede biyo ne, nemâ kre grese biyo nonh.
15. Nenh haneě? ba nu kbŭne kukwi, te ne po nâ kre
a yede tede biyo ne, a nede grese biyo? Ěh nah nu
ně ne.
16. Ah ye ne ibo, ěh mâ nyânâ ah tu ahdui kwa â
leyu-dě ah mu nu, nâ â leyiru ah mâ, ěh mâ, kâhâ â

winh ah ni; banh ĕh nu kbŭne kukwi ne pĕe ahmo, ko koĕ mâ, oah, banh ĕh nu â winh ăh nuĕ, ke hanh kbŭne ăh ta?

17. Nĕma Nyesoa bâ kâ ĕh bisida, te ne po nâ, ah mâna kbŭne kukwi ăh leyiru; nĕma kre ah wore kudi ah ni Nyesoa ăh hanh tâdete hĕnĕ eh hnyiĕe ahmonh.

18. Nenh kâre ah nu nâ, ah woĕ kbŭne kukwi ăh geya ah bie hanh kbŭne ăh leyudĕ kĕ.

19. Tĕ, ko ah fĕ ăh ta, ah te ăh dieyidoĕ kraa nâ, te nenonh ne ti ne toonyebo-ăh ka: kâre tĕ ah nu ah fĕ ăh teble leyiru mâ kre de kukwi mâ, nenh kre kbŭne kukwi mâ beh mu kbŭne kukwi nu; ti nenonh kĕ bah ah fĕ ăh teble leyiru hanh kbŭne mâ ko hanh kbŭne ăh doĕ ăh ta.

20. Kâre time ah nunenao kbŭne kukwi ăh leyiru, ah yedade hanh kbŭne de mâ, kâ.

21. Nenh bui be nonh ah pedaa kre de nenonh nyenh, heno ti nĕnonh kĕ eh twenh ah pie? emo de nenonh ăh seda mâ kokwĕ nonh.

22. Nĕma ti nĕnonh kĕ ahmu no woĕ kbŭne kukwi ăh geya, oh bi Nyesoa leyu-dĕ kĕ, ah bui ah peĕ ĕh mio hanh kbŭne mâ; nenh ĕh seda mâ konâ-se honh-honh.

23. Kâre kbŭne kukwi ăh peĕda mâ koĕ nonh: nĕmâ Nyesoa ăh hnyiedĕ nĕ mâ konâ-se-honhnonh, ko a Kâă Jisŭs Kraise ăh ta.

LU VII.

1. Au ye ne ibo bebmo ah (kâre nyono ibo tede no-nonh hlĕ mâ) ĕh mâ, tĕ tede kâo nyâ winh kĕ, be ti be â te â ne konâ.

2. Kâre nyinĕ mâ kâ nyebeyâ â nede tede biyo ko â

nyebeyâ mâ tě â te oh ne konâ; něma nyebeyâ bâ keě,
nenh â wode tede biyo ko â nyebeyâ mâ.

3. Ně-ě â nyebeyâ bâ ne konâ, bâ kâ nyebeyâ te,
nenh â mâ worawore nyine nonh: něma â nyebeyâ bâ
ko, nenh â wode tede nenonh biyo ne: kre â nah daděe
nâ worawore nyine ne, banh â du nyebeyâ te.

4. Neěka na bebuno ah kâre ah nyebwe tu ah mune
Kraise ăh fě mâ, ah ko ko tede mâ; bah mu â te du, ěh
mâ, ko nyâ nânonh mâ hânâ woda konâ, ba mu a bui
Nyesoa yě pode.

5. Ěmo tě nenade fě kwa kbŭne kukwi ăh de ne eh
minina tede eh weda ta nâ, ne eh nimenade amo fě eh
nu amo a peda bui ko koě mâ.

6. Něma ti ne nedě idi, kâre amu wode tede biyo ne
kâre a ko ke děně ěh blida amo kwa, mâ; ba mu nâ
woro idaede yimâ tude, ěh nah nu tede daa ăh yimâ tu-
ka ne.

7. Nenh, hane ba poě? Ple tede mâ dě kranhě! Ěh
ne nu ne. Onh, yedae kbŭne kukwi nâ yido, běh ye tede
ahta: kâre nah gbwaideda sidededa ne, tede běh yeda
nâ po nah sidededa.

8. Něma kbŭne kukwi ne mine tedě, nenh kre mo fě
ěh pede de krenh gbiyě ăh yeyeda Kâre tede běh yeo
ne, nenh kbŭne kukwi koě ne.

9. Kâre tite idi, nena konâ, tě yeda tede ibo: něma tě
tede ăh iboda didaě, hede kbŭne kukwi woda konâ, nenh
ne koda.

10. Nenh tede ně tuieo, ko honhnonh ăh hnyie ăh ta,
ně ne yi tě ěh ya koě.

11. Kâre kbŭne kukwi něnonh ěh mini tede, ěh boeda
mo nenh ěh lada mo ne.

12. Něěka gmanh kâgne, nenh tede ěh kâgne, ěh nu
těě, ěh nâyinâ.

13. Nenh, ple dĕnĕ nânayinâ ne nu koodĕ ko mo mâ
dĕ? Ĕh neh nu nĕ. Nĕma kbŭne kukwi, tĕ ĕh nah bi
pebe, te ĕh mâ kbŭne kukwi, nĕnonh ĕh nĕnede hanh
dĕ kudi nâ, eh pede mo koĕ fĕ; tĕ kbŭne kukwi ĕh nah
yidoĕe tede nâ, nenh bĕh muĕ sĕyĕ a dĕ kuku nu.
14. Ĕmo a ibo nĕ ne tĕ tede ne shiu-ka; nĕma mâ ne
fĕ-ka, â prnis kbŭne kukwi mâ.
15. Kâre dĕnĕ ni, neh wĕnhne nĕ kĕ; dĕnĕ idĕ, nĕ
neh nu; nĕma dĕnĕ nyĕnh, nĕ ni.
16. Nĕĕ bĕh teĕ dĕnĕ neh ida, ne yi nĕ ni, nenh
wĕnhne tede mâ, tĕ ĕh mâ hanh dĕ.
17. Nĕo, ĕh yeĕ mâ nâ ni nĕ kĕnh kbŭne kukwi ne
nede mo fĕ nâ.
18. Ĕmo ibo ne ne, kre mo mâ ĕh mâ kre mo fĕ, hanh
dĕ yede ne: kâre be wĕnh ĕh nemao mo mâ, nĕma hane
ne be nu hanh dĕ ĕh nunuĕ, nĕ neh yi.
19. Ĕmo hanh de ne idĕ neh nu nĕ; nĕma dĕ kranh
neh ida, nĕ ni.
20. Nenh bĕh teĕ ne nu dĕnĕ neh ida, ĕh yeĕ mâ nâ
ni nĕ, nĕma kbŭne kukwi ne nede mo fĕ nonh.
21. Nenh tede nonh ne yi ĕh mâ, be muĕ hanh dĕ nu,
nenh kbŭne kukwi bio mo yĕ.
22. Ĕmo kre mo kudi, ne nowăne Nyesoa tede ne.
23. Nema, tĕde te ne yide dui fĕ hĕne hwănh na woro
ăh tede mâ, nenh eh pe mo kbŭne kukwi ăh tĕde ah
goya hĕnĕ nede mo fĕ.
24. O mâ swĕnh-yiâ! nyânâ mi mo koo fĕ nĕnonh
kwa hamâĕ?
25. Ne bise Nyesoa ne ko Jisŭs Kraise ăh ta. Nenh
kre ĕh ne be nu na nybweta ăh woro nenh ne ti Nye-
soa ăh tede yimâ nema beh nuĕ fĕ, nenh kbŭne kukwi
ăh tede nonh.

LU VIII.

1. Hede ti nenonh kĕ te yeo nyono lu nâ ne hono Kâå
Kraise Jisŭs mâ, hono oh neh na fĕ mâ, nĕma oh ne Shiu
mâ.
2. Kâre honhnonh Shiu ăh tede ne nede Kraise Jisŭs
mâ, nĕnonh ĕh gbrade mo kbŭne kukwi kâ koĕ hĕ ah
tede mâ.
3. Kâre dĕne ĕh nuena tede yede wĕ, ĕh mâ tene poi
nâ ĕh ye kbenh ne ko fĕ ăh ta, Nyesoa tĕdadĕ âdui ăh
yu, â pode nyebo kukwi fĕ, nenh ko kbŭne kukwi ăh
ta, â la kbŭne kukwi kre fĕ kudi.
4. Tĕ tede ăh hanhte ĕh nah wĕdade yĕ nâ ko amo mâ,
hono oh neli na fĕ mâ nĕma oh nĕ Shiu mâ.
5. Kâre nyo no nĕ fĕ mâ oh ti fĕ ăh teble yimâ, nĕma
nyo no nĕ Shiu mâ nâ, Shiu teble nonh.
6. Kâre be nanemaa fĕ-woro, ĕh mâ koĕ nonh; nema
be nanemaa Shiu-woro ĕh mâ honhnonh kâ worowore hĕ
nonh.
7. Te ne po nâ fĕ-woro nâ nyenh Nyesoa kâre ĕh neh
wĕnh beh pade Nyesoa âh tede bio, ĕh ye nĕ boade, yĭ.
8. Nĕĕka nyono neo fĕ mâ oh nah blĕe Nyesoa ăh plâ
ne.
9. Kĕ ah yeo fĕ mâ ne, nĕma ke Shiu mâ nonh, bĕh
teĕ Nyesoa âh Shiu bâ nede ahmonh mâ. Nenh bĕh teĕ
nyâ bâ ye Kraise ăh Shiu kâ, â ye â nyebwe.
10. Nenh bĕh teĕ Kraise bâ nede ahmonh mâ ne, hede
fĕ ko ne ko kbŭne kukwi ăh ta; nĕma Shiu mâe honh-
nonh ko hanhte ăh ta.
11. Nĕma bĕh teĕ nyânâ â hada Jisŭse konâ â duda
nâ yĕ, â Shiu bâ nede ahmonh mâ, hede nyânâ hada
Kraise konâ ă Shiu nâ nede ahmonh mâ â mĭ ne ah
koâ-fĕ nĕnonh konâ hademâ yĭ.

12. Nĕĕka bebuno ah, a yede yede nĕ mâ kâ ĕh mâ ba nu fĕ konâ ne.

13. Kâre bah ne fĕ konâ, nenh ah ko ne: nĕma bah yi Shiu mine, nenh bah yi woro lĕ ke fĕ nunude ăh ta, nenh ah nenâ konâ.

14. Kâre oh popleyinâ no Nyesoa Shiu nĕne, oh mâ Nyesoa ăh yiru nonh.

15. Kâre ah yeĕ gei-woro hnyiĕe di ĕh mâ bah te bah pie hwanonh: nĕma ah hnyieĕ woro nâ ni nyâ yu mâ hĕnĕ ni ahmonh ah dĕ nâ Abba, Buo.

16. Shiu ăh nyebwe-tu heyĕ a woro kĕ nâ, tĕ a mâ Nyesoa ăh yiru.

17. Nenh, ba nu yiru, hede a mâ kudekbaoh, a kâ Nyesoa hĕ a kâ kude, nenh a kâ Kraise hĕ a tyobo kudi yinâ yi; bĕh tiĕ ba bi nâ kĕ ba yi swĕnh, te a kâ nâ hĕ a te na boade-dâo tedĕ donh yi, yĭ.

18. Kâre tĕ ne kbĕde nĕ kudi tĕtinonh ăh swĕnh eh yede nĕ wĕ ba pode ne te-ah-yi-boaĕ ne a minâ yimâ yĕ.

19. Kâre Nyesoa ăh yiru wa ta hada, nuunhde a popleyinâ poo nĕ yimâ, oh wore fe nĕ ne baka.

20. Kâre nuunhde nononh oh bide gbĭnh hie kudi ĕh ye wowenhka, nĕma tĕne oh po nă hânâ tĕ oh yi nĕ, â hnyi no woro yĕ kunhĕ.

21. Ĕmo nuunhde ăh nyebwetu nononh yĭ, oh minâ gbinh hihie ăh geya hĕemâ oh munâ Nyesoa ăh yiru âh te-yi-boaĕ sedi nyenh bi.

22. Kâre a ibo ne nuunhde gbiyĕ kudi ne, oh we ku ko kĕnede ăh ta ĕh nyĭnĕdedĕ.

23. Nenh ĕh ye oh donh nononh yĭ, nĕma a nyebwetu yini yĭ hono kâe Shiu ăh tede bui, a nyebwe-tu a kridede adui kudi, a fĕ yiru a mâ nuĕ nĕnâ ĕh mâ a fĕ ăh gbogbra.

24. Ĕhso woro-yĕ-kunhĕ nonh a wĕde: nĕma woro-yĕ-kunhede bĕh yrĕe ĕh yeĕ woro-yĕ-kunhe; kâre dĕnĕ nyâ yi, dĕĕ woro â te â kwinhĕ yĕ?

25. Nĕma ba kunhe woro yĕ ko dĕnĕ a neh yi mâ nenh hede a lĕ woro a fe nĕ.

26. Shiu nâ â mao a kbenh-yĕ-nâ wĕdĕ yi, kâre a ye ibo dĕnĕ ĕh ta ba bedĕĕ tĕnĕ a blĕde yĕ ba nue nĕ, nĕma Shiu ăh nyebwe-tu neo amo mâ, â bede ko amo mâ, â yĕ krudiĕ hĕnĕ ĕh ye boade beh bide winh kudi.

27. Nenh nyânâ kekĭdĕ wore nâ ibo dĕnĕ mâ Shua woro, kâre tĕne Nyesoa ăh woro ne, kre â ni badeda ko hanh nyebo mâ.

28. Nenh a ibo ne, ĕh mâ nyono nowăne Nyesoa de gbiyĕ mi nuemâ hanhka ko wa ta, ĕh mâ hono dĕe tĕne â woro nu ĕh gegĭda.

29. Kâre nyono â ibodade nya, no oh te â gidadade nya boh mude â yu yĕ wa tĕ â na nu yu-lu kre hebuao peplăndĕ nyenh.

30. Ĕhbĕ nonh dĭ hono oh te â gĭdadade nya, nononh â dada yi: nenh hono â dada no â nu hanh nyebo mâ nâ: nenh hono â nu hanh nyebo mâ no oh te â boae yi yi.

31. Nenh hane ba poĕ te ne nĕdĕ ăh ta dĭ? bĕh teĕ Nyesoa bâ nenedĕ amo mâ nyâ miĕ ame yĕ hwânhmâ?

32. Hânâ yeda â yu gmonh po, nĕma â tĕda nâ mâ ko ăh popleyinâ ăh ta, ple â nah po nâ teble ăh popleyinâ kĕ ne, kre â nah hnyine amo ne yibwa ne?

33. Nyânâ nyono Nyesoa hada â miĕ no te yĕemâ? ple Nyesoa nâ nu no hanh nyebo mâ?

34. Nyânâ miĕ no gne hamâ? ple Kraise nâ kodaa? ple, â du yĕ dĭ, â nenede Nyesoa ăh dida sonh mâ, pledĭ â bede ko a ta?

35. Nyânâ mieo amo Kraise ăh nowaneaa yiĕ hamâ?

Sweah henh, kmawudiyneda, henh edridida, henh dea, henh wodenâcheĕ, henh hwanonhde, henh pliyĕ!

36. Tĕne eh nu kĭnĕena ko nah ta nyĭnĕyede gbiyĕ a bimaa koda a ne hwânh blable oh kbĕ komâ.

37. Ko de gbiyĕ nene mâ a hio duĕ ne ko nyânâ nuwĕne amo ăh ta.

38. Kâre na kudi gbĕde nĕ ne, ĕh mâ te eh na nu keĕ nĕ banh honhnonh, onh enjebo, banh winh kĕ-kâoh, banh kbeah neoh, banh tetinonh ăh teble, banh de ne nede nya.

39. Banh te nonh ĕh tĕ ya, banh te nonh ĕh tĕ kudi, banh nunude bĕ nonh, beh wede Nyesoa ăh nowanea nĕ didi â yu Jisŭs Kraise nâ mâ a Kââ yie heha.

LU IX.

1. Hanhte ne pede Kraise yi mo te ne ti ye se nu, nenh Gnekâ Shiu hânâ ibo woro, â yi mo ne yi.

2. Ĕh mâ tĕ wore nimaa na woro ne, ĕh worĕ mo nyĭnĕ nâ baka.

3. Kâre na woro wĕnhme ĕh mâ na nyebwe ta te beh bi lu nâ ko Kraise mâ ko bebuno ăh ta, ĕh mâ na feyiru nyebo kŏ fĕ mâ.

4. Hono mâ Israĕlwĕ; hono oh nue yiru mâ oh kâ teăh-yiboaĕ ne yede tuĕ idi kenh oh hnyiĕ tede ĕh kâ Nyesoa ăh kai ăh lo ăh nuĕ hĕ, nenh te ne peedade yidi.

5. Hono kâ buono, nenh hono ko fĕ ăh ta Kraise didida mâ, hânâ â mâ Nyesoa ko de gbiyĕ mâ â sĕnhe ti gbiyĕ. Amĕn.

6. Ĕh ye ne ĕh mâ Nyesoa ăh winh nonh ĕh ye dĕ bĕ, kâre oh popleyinâ oh ye Israĕlewĕ hono kâde Israele.

7. Nenh bĕh nue naĕh mâ te ne po nâ oh mâ Abra-

ham ăh po nene na wa poyleyinâ yiru mâ: nĕma ĕăd yiru minâ Aisĕke nyĭne tuduimâ.

8. Nĕ nĕ mâ, nyono mâ fĕ-yiru no yeĕ Nyesoa ăh yiru nĕma yiru oh te â podade nya, no tadi â poh nyĭne.

9. Kâre te ne nĕdĕ nĕ mâ nya-po-winh, Ĕh mâ ti ne nenh idi kre mio didimâ, nenh Sara mi nyeboyu kâe mâ.

10. Ne ĕh ye ĕh donh nĕ ne, nĕma Rebĕka tĕ â kâ nyebwe donh hĕ oh nena kudi mâe a buo Aisĕke,

11. (Ĕmo yiru yeda kâe ple boh munaĕ hanh de kâ de kranh hĕ nu, tĕ Nyesoa ăh gegeda-te ko heha ăh ta beh muo yede ĕh ye nunnde ăh ta, nema nyânâ dĕ no ăh ta;)

12. Ĕh tueda nâ yĕ, nyekbada minâ hya ăh winh nunâ.

13. Tĕne ĕh nu kĕnĕeme Jakobo nowăne, nĕma Isâ ne nyănh.

14. Nenh hede ne ba peĕ? Ple dĕ kranh yedĕ Nyesoa mo neĕ? Ĕh ne nu nĕ.

15. Ĕmo â tu ne Mosĕse yĕ, Mi woro nâmâ ko nyânâ â mâ mio woro nâmâ, nenh mi â ware yidemâ hânâ â ware mi yidemâ.

16. Kre nĕ ne ĕh ye ne ĕh mâ nyâ nânonh nâ wĕnh onh nyânâ nânonh nĕ kwidi, nĕma Nyesoa nonh â nâ woro.

17. Kâre kre Nyesoa kinedĕ pe Faro yĕ, ĕh mâ ko dĕ nĕnonh ăh ta nonh ne ha mo ta nâ, tĕ na kbenh na yie ko mo fĕ, nenh tĕ na nyĭne ăh te na tuedĕ konâ gbâyĕ nânonh kudi.

18. Nĕĕha â nâ woro ko nyânâ â nâĕo woro mâ, nenh nyânâ â te â wĕnh nâ kwinhĕe lu nâ.

19. Nenh hede mi mo yĕ nâ pomâ dĕ ĕh te â pĕnhe nâ dĕ? nĕ nyâ kaa â winh yĕ dĭ?

20. O nyebwe, mâĕ nyâ bi neĕo Nyesoa yi hâ ple â

hĕo mĕnkĕ plandĕ nĕ nuĕe nĕ hĭ nyĕaâ nâ nĕ mâ, â po nâ dĕ mâh nuĕ nonh?

21. Ble ye moaâ ye ĕh kbĕnh kâ ko pla mâ, ĕh mâ bâ nu pla kranh donh nĕnonh ĕh waa be hanh ya mâ nenh bê nyĭnĕ âbe yinâ?

22. Nenh nah dĕ beĕ neĕo ĕh mâ Nyesoa, te â na po â yero pebe nenh tĕ â kbenh na yidoe nâ bâ lademaa wore ko nyono blĕdĕ kokwĕ yĕ:

23 Nenh tĕ â na yidoĕ â teayiboae ăh hoĕ ne ko nyone â waro â yidoĕ mâ hono â wedamâ ko te ăh yi boae-da mâ.

24. Ĕh mâ amo hono â dă, ĕh ye oh donh no wode Juwĕ nyenh, nema hono wode Dako nyenh yini?

25. Tĕne â ni ĕh tuĕ Osi-i kĭnedĕ kĕ yĭ ĕh mâ, Mi no na nyebo dădemâ hono yeda na nyebo; nenh nâ nowaneâ hânâ yeda nowaneâ.

26. Nenh ĕh minâ numâ ĕh mâ tĕne ĕh tudao no yĕ. Ah ye na nyebo; krenonh oh minâ konâ ne Nyesoa ăh yiru dădemâ.

27. Isaiase nâ ti Israelwĕ ăh te yĭ, Ĕh mâ banh Israele ăh yiru ăh hoĕ ĕh ne hwonh idu ăh peaâ oh waa bwĭ minâ wamâ:

28. Kâre â mi konhwa nĕnonh mâ wemâ nenh â mu ĕh tĕĕ nu â nu nĕ yĕ kwae: kâre konhwa tibĭ dĕ nonh â midĕ bro kĕ numâ.

29. Nenh tĕne Isaia numa ĕh tuĕ dĭ, Ĕh mâ Săbeote ăh Kâ bâ yeĕo amo-po se, a neĕ hwŏnh Sŏdoma nenh a muĕ Gomŏro yĕ wo.

30. Nenh hane a miĕ pomâ dĭ? Dako no neh kwedeĕ hanh kbŭne mo nâ, no yĕ hanh kbŭne kĕ ĕh mâ hanhte-poĕ ăh hanh kbŭne;

31. Kĕ Isreĕlwĕ, nŏ kwĕdaĕ hanh kbŭne ăh tedĕ mâ nâ, no yĕ hanh kbŭne tedĕ nenonh kĕ ya.

32. Dě ěh kaě ? te ne po nâ kre oh neh painne-de hanhte-poě nâ, nema ěh ne hwonh dě yě oh nini tedě ah munadě nonh:

33. Těne ěh nu kĭneěna yi, bo-mâ-hla siâ ne pode Saion ěh mâ kranh wudi-yaě-siâ, nenh be nyâ be mâ powa nâ hanhte kě nenh â yedâ twěnh pi-e.

LU X.

1. Benuno ah na woro ăh yeyedade nenh na bede-winh kre Nyesoa mâ ko Isreěle ăh ta ne mâ boh mu wa.

2. Kâre mâ oh yipoâ â ti ne ěh mâ tě oh te Nyesoa ăh dě kběnh yě, něma oh neh yidâ ně nâ.

3. Kâre tě ne po nâ kre oh neh yido Nyesoa ăh hanh kbŭne nâ, oh mi oh hě wa neně hanh kbŭne.

4. Kâre Kraise nâ mâ tedě ăh lugededa ko hanh kbŭne ăh ta ko dě gbiyě no po nâ hanhte mâ.

5. Ěh mâ Mosěse heyě tedě ăh hanh kbŭne ăh te kě nâ, tě â po nâ, nyânâ ni de nenonh nenh â mi kenâ nenemâ.

6. Něma hanhte-poě ăh neně hanh kbŭne kre ěh ni kkle, Na woro nah po nâ, Nyâ miě yeu yamâ ? ěh mâ bâ mu Kraise honânh ya:

7. Onh nyâ miede huru temâ ? ěh mâ bâ mu Kraise kenâ ha.

8. Nenh hane ěh peě ? Winh nenenh ěh kwa ne mâ nâ, ěmâ ěh něde mâ wonâ ne ěh nede na woro kudi: ěh mâ hanhte winh nenonh ěh ta a pritye;

9. Ně mâ nah wonâ bâ wěnhne Kâa Jisŭse yě, nenh nah woro bâ po ne hanhte ěmâ Nyesoa hada nâ kenâ, ne wa ne.

10. Kâre woro nonh nyebwe pede te hanhte ko hanh kbŭne ăh nuě ăh ta; nenh wonâ nâ â wenhne te yě, ko wowa ăh ta.

11. Kâre kre Nyesoa kinedě pe, Nyâ bâ pö nâ hanhte kě, â nah piewa twenh ne.

12. Kâre yienâ hehada yeŏo Jupe kâ Grikepe hě: hede nenǒ mâ Kââ donh nâ, â kâ dě gbiyě winh kě wě nâ â panhne ko dě gbiyě ne dě na mâ.

13. Kâre be nyâ be â yi Kââ ăh nyine nâ de nenh â wa ne.

14 Nenh hane oh mi â diededa nâ mimâ hânâ oh yea hanhte kě pe? nenh hane oh mie â hanhte ăh kě poě numâ hânâ â te oh yea wěnh? nenh hane oh mie ěh wonhwě numâ be ye prityâ kâ?

15. Nenh hane oh miě prityeda numâ boh yěde nâ tee? těne ěh nu kiněeda, nyo oh be sěyě eh nâyinâ hono pritye worewore ăh hanh tibosa ăh te nenh oh ya hanh de âh hanh tibosa.

16. Něma oh popleyinâ ye hanh tibosa ăh winh nu. Ěh mâ te ne Isaiăse ti, â po nâ, Kââ nyâ poě a tibosa hanhte?

17. Kre ěh neě hanhte-poě didi te-wonhwě nenh te wonhwě didi Nyesoa ăh winh.

18. Něma ne pe nonh, Ple oh yea ne wănh? Onh, hanhte, wa tutnte wě ble gbiyě lu-nenh wa winh nyine-de konâ ăh menh idi nâ.

19. Něma hlí ne, ple Isreělwě yeda ne ibo? Mosěse tedě tu ne, â po nâ nyono oh ye nyebo no mi numâ oh mu amo nu ah mu no cha mâ tu, nenh kupebu-dako mi numâ oh mu amo yero po.

20. Něma Isaiăse nâ kpanh wore kě nâ â po ne pebe, â po nâ, Nyono oh neh panhna mâ nâ yi mâ; ko nyono mâ oh neh yedada na te nâ ne woo ta.

21. Něma Isreělewě â pe yě nâ, Těne nyeněyedo tě yi ne soro na sonhwě kě nyebo mâ hono oh ku lu nâ oh neh nu na winh.

LU XI.

1. Nenh hmŏnh Ple Nyesoa po â nyebo wanh? Ĕh nah nu nĕ ne. Ĕh mâ mâ Isreĕlpe â kâde Abrehămo ăh po nyenh nenh â pe Benjemĕne tibwa.

2. Nyesoa â nah po â nyebo wanhne denh hono â ibo dade nya. Ah ye ne ibo tĕne Nyesoa ăh kĭnedĕ ti ko Ileiăeo ăh ta? hane ne â nu Nyesoa mâ hĭdĭ ko Isreĕle ăh ta, â ponâ,

3. Kâ, oh la nah prŏfetebo ne, nenh oh wora nah âlte bro nâ; nenh mâ donh nâ seo, nenh oh penh ma lela nâ.

4. Nĕma hane Nyesoa muĕ â gne tue? Ko dui mâ nyebo ăh hubwi ăh woro-ne nâ pu ne nâ hmnh ne neo hono oh neh kâde kona huru ko Beile ăh kuesbwi nâ.

5. Kre ĕh ne ti neaonh idi yĕ ĕh kâ wai bwĭ tene grese ăh heha ăh te ne.

6. Nenh beh didi grese, nenh ĕh yeĕ nunude ăh ta; beh yeĕ nâ ne hede grese ĕh yeĕ grese dĭ. Nĕma bĕ nuĕ nunude ăh ta nenh ĕh yeĕ grese; be yeĕ nâ ne, hede nunude ĕh ye nunude dĭ.

7. Nenh haneĕ? Isreelewĕ ne ye dĕnĕ oh penhnĕe nâ yi: nĕma nyene heĕde ne yi nĕ, nenh obe dâe.

8. Tĕne ĕh nu kĭneena ĕh mâ Nyesoa huyi no tnoe-wono nenh yi oh neh te nâ ta nenh noenh oh neĕ te te wânh, ĕh yĕ nyenayedo nâ nede kĕ.

9. Nenh Devĭde hlĭ ne, Wa dibade bĕh mu kokuâde nenh tudu yini, ĕh kâ bomâhledĕ hĕ, nenh bĕh mu wa pĕeda nu yĭ:

10. Hedĕ bĕh bi no yie, oh neh te nâ ta, nenh bĕh gĭdĭmaa yĕ ti gbiyĕ.

11. Nenh hmŏnh Ple oh hla bo, tĕ oh nah pinhe? Ĕh nah nu nĕ ne, nĕma wa pinhĕ ăh ta wona didĕ Deko mâ tĕ ĕh ne po no yero oh mu ĕh cha ta.

12. Nĕĕ bĕh teĕ oh piĕ bĕh nu konâ ăh pĕnhma, nenh oh kĭmena beh panhne Dako; dĕnĕ oh ye nâ wowĕ miĕ pomo dii?

13. Kne ni ahmonh Dako eh yĕ tuĕ, te ne po nâ ne teĕ Dako ăh apŏstele, neboue na konhwa ăh te yi:

14. Nenh bĕh ibeĕ nĕ, be mu no nu, boh mu cha tu, dono mâ na fĕ, nenh be mue oh te wa.

15. Emo bĕh teĕ eh wanhpoĕ bĕh nu konâ ăh ni wonaĕ nenh wa lĭ yeya ĕh na nu konâ wowa nonhe?

16. Kâne tedĕ buâ bâ kâgne, ne kpra gbiye kâgne yĭ: nenh zeno bâ kâgne, kre babe ne yĭ.

17. Nenh bĕh teĕ babe he, be sĕyĕo, nenh monh nâ mâ wanh ŏlĭve-tu bâ meeo nâ yie, nenh kâ no hĕ bah po hanh ŏlĭve-tu ăh zene kâ nono a hĕ yi nâ;

18. Nah poda babe pli kĕ: Emo ne ye pli pe, ye zeno po, nĕma zeno po monh.

19. Hede mĭ pomâe, Babe sĕedao ne, tĕ na menao yi.

20. Hánhtenonh, wa neh-kâ hanhte-poĕ nĕ sĕedao ne, ne nedeo hanhte-poĕ. Nah yaede dui, nĕma pie hwanonh:

21. Kâre bĕh teĕ Nyesoa hene me sĕyĕ ăh babe bâ ye wenh bâ lade no woro, bah mayio ĕh neh te nâ ne ko ahmonh mâ yĭ.

22. Nĕĕ bah yi Nyesoa ăh kbŭne nânâe kâ â blidĭkbŭne hĕ: nyono woo nâ yie ko no mâ kbŭne blidĭkbŭne; nĕma ko ahmonh n[illegible] â nâ kbŭne, bĕh teĕ bah wenaade â kbŭne nânâe yenh; bĕh yeĕ nâ ne ăh nyebuĕ-tu yĭ ah chĕo ne.

23. Nenh oh nyebwĕ-tu yĭ, bĕh teĕ boh yi oh neh nemaa ne ko hanhte-poĕ yĭ, nenh oh meĕo nâ yi: kâre Nyesoa wĕde bâ meeo no nâ yi.

24. Kâre bĕh teĕ ne chĕedao ŏlĭve-tu idi hĕnĕ mâ â wanh-dâ, ne meĕo hanh ŏlĭve-tu idi yie ĕh mâ tĕnĕ yĕo

ko; hane ěh diewareda mie nemâ hono ne, oh mâe aěyě
ăh babe, ěh mâ boh meso wa ŏlive-tu yidi?
25. Kâre neh ida ne bebuno ah, ěh mâ ah nah ibo hŭ-
di-te něnonh, ah neh di nâ po ah ne na ko ahdui ah ta,
ěh mâ tě woro-ya-kraeda ăh dě tie ěh bide Isreěle fě,
Dako ah yiyidě boh tedâ nâ yě nâ wě.
26. Nonh hede Isreělwě ăh popleyinâ wadeene: těne
ěh nu kĭneena, ěh mâ, Kre Saion konâ-haâ minâde
womâ, nenh nâ minâo Jăkobo de krenh yie hamâ:
27. Kâre de nenonh ně mâ na yedetuě ko no mâ, ěh
mâ tě minâo oh kbŭne kukwi hamâ.
28. Běh teě hanh tibosa ăh ta, oh mâ nyenhoh nonh
ko ah ta; něma běh teě heha ăh ta, oh mâ nowânenh
nonh ko buono ăh ta.
29. Kâre Nyesoa ah hnyiede kâ â deda hě eh ye kede
heha kâ.
30. Kâre těne ěh neě ti ne hi ama no neh poda Nyesoa
ăh hanhte, kě tetinonh oh ware yidoě ko wa neh-kâ-
hanhte-poě ăh ta:
31. Kre nonh nyo nononh ne yĭ, oh neh po ne hanhte,
ěh mâ ko ah ware yidoě ăh ta, oh ware munâ yidoe yĭ.
32. Kâre Nyesoa woradade no ne wě, ěh mâ tě eh ye
hanhte-poe kâ, tě â na yidoda wa popleyinâ ăh wane.
33. Ho Nyesoa ăh tâ kâ â te-iboda hě těne eh kudi-
hlâe tě ye! â woro-ah sida kěne ame nâ, nenh nyâ na
gbwaide â nunude ne!
34. Emo nyâ iboě Nyesoa ăh woro? Nenh nyâ mâ â
tânh nâ poâ?
35. Onh, nyâ tedě kene hnyiě nâ, â kpanh â blĭ kwa
ple bâ nâ pee dâ?
36. Kâre teble ăh popleyinâ nâ â mâ eh wede, nâ eh
didi, nenh nâ â mâ eh nee wě; nâ bâ kâ te-ah-yibea ti
gbiyě. Aměn.

LU XII.

1. NE-E-KA ko Nyesoa ăh ware-kăĕ ăh ta, ne bede
ahmonh ne bebuno ah, ĕh mâ bah hnyi Nyesoa ah fĕ
hwŏnh konâ-ne lĕedĕ, ĕh kâgne, Nyesoa wĕnh ne kĕ,
hĕnĕ mâ dĕnĕ ĕh nuĕ ah blĕde yĕ.
2. Nenh ah nah wo konâ nânonh yĕ: nĕma bah hiemâ
ĕh mâ ah woro beh bi idaedĕ, tĕ ah na gbwaide dĕ ne
mâ hanh de, ĕh kâ dĕnĕ mâ Nyesoa ăh woro hĕ nonh de
ne â wenh kĕ yini.
3. Kâre kre pe ĕh mâ tĕne grese nu na hnyieda ko
ĕhne nyâ be nâ nede amo nyenh, ĕh mâ â nah hie âdui
woro lu nâ tĕne â ye yĕ blĕde bâ nuĕ âdui ăh te ăh
wore mâ nâ hiĕ; nĕma bâ tee woro ya, tene Nyesoa ni
de gbiyĕ ăh ka, tene oh hanhte-poĕ tunh.
4. Kâre tĕne a nu a waĕ peplăndĕ eh neo fĕ donh, yie,
nenh waĕ ăh popleyinâ nenonh kre eh ye konhwa kburu
donh kâ;
5. Kre a ne a ho ple a ni Kraise mâ nenh a donhdonh
a kâso yi nâ.
6. Hede tĕ hnyiede ne a kâ eh hehĕ-yinâ, tĕne grese
na a hnyiena, bĕh teĕ prŏfesaiede, ba nu nĕ, tĕne a ha-
nhte-poĕ tinhi;
7. Banh leyude, nenh a leyude ba ne yĕ; onh nyâ yi
twĕde, tâdede bâ ne yĕ;
8. Onh nyâ hlĭ nyebo mâ nâ, nyebo bâ hlĭ mâ nâ:
onh nyânâ hnyie nâ, bâ nu ne hanh-woro-ka; hânâ
mâ lu, nĕ bâ ne yĕ; hânâ yidoe ware bâ nu ne plâ-
bleo-ka.
9. Nowanena ĕh nah tyobo yeyede. Bah nyănh dĕne
mâ dĕ kranh: bah mao dĕne mâ hanh dĕ yie.
10. Bah kâ dienânâna ko ah bino mâ, ĕh kâ bebu-
nowănena hĕ; kre yaeda ăh ta ah bino bah tuo.

11. Ah nah hona ko nunude mâ; ah shiu beh sĭnâ yinâ ko Nyesoa ăh yimâ mâ;
12. Ah woro-ye-kunede beh ne saunh; bah kâ worolela kre swĕnh nyenh; bah nemaa bededa yĕ;
13. Bah grade hanh nyebo no swĕnh ni teble nâ; dabwe ah yiemâ tuĕ bĕh mâ ah dĕ.
14. Bah blĕse nyono ti ahmonh swĕnh: bah blĕse no, ah nah gididi.
15. Bah nyono ni saunh kĕ, bah nu saunh, nenh nyono we bah ma no nâ, bah we yĭ.
16. Ah kâ ah bino hĕ woro kburu donh nonh bah kâ, Nah tu de hwe yimâ, nĕma bah taa nyono oh ye nyebo hwe mâ nâ. Ah nah nu ahdui tâ kââ mâ.
17. Ah nah nŭ nyâ de kranh mâ ko â de kranh ne â nu monh mâ ăh ta. Bah po ah kbŭne ăh te huru tĕ ăh na nâyinâ ko dĕ gbiyĕ yi.
18. Bĕh boade ne, ĕh mâ ko ah ne ta, bah kâ dienânena ko dĕ gbiyĕ mâ.
19. Sĕyĕ ăh nowăneoh ah nah ha ahdui ăh kpanh, nenh bah woo yero yĕ: kâre ĕh kĭneĕne, Kpanh mâ nenĕ; mâ mi ne peĕmâ dĭ, kre Kââ pe.
20. Nĕĕka kanonh bĕh yi nah nyănhâ ni, klede nâ; ni-na-to bĕh yi nâ, ni hnyi nâ bâ na: kâre ne yi dĕnĕ ne ni nenh napoe no kwedeo nâ lu.
21. Dĕ kranh nah du monh, kĕ dude de krenh hanh de.

LU XIII.

1. De gbiyĕ boh nu bro-kâoh ăh winh. Kâre ĕh ye winh-kĕ-kââ bĕ yede Nyesoa mâ wo: winh-kĕ-kâeh no nâ, Nyesoa tuo no.
2. Nĕĕka ĕhne nyâ be nonh, â ye winh-kĕ-kâoh yĕ hwĕnh dĕnĕ Nyesoa tuo, nĕnonh â hwănh yĕ; nenh

nyono hwěnh dě něnonh yě wa dui nonh oh yě te lu nâ.

3. Ěmo ko hanh de mâ ăh ta, winh-kě-kaoh oh ye hwa nonh ne, něma ko de krěnh mâ. Nenh hede ye winh-kě-kâoh ăh hwanonh pie? nu dene mâ hanh de nenh hede kâ ěh nyĭne.

4. Kâre â mâ Nyesoa ăh leyu nonh ko hanh de ăh ta ko monh mâ. Něma ne nu děně mâ de kranh, beh pie hwanonh; emo â neh nane pliyě putu: kâre â mâ Nyesoa leyu nonh, â mâ kpanh-haâ, nenh nyono ni dě kranh, â yěo no yero yie.

5. Něěka bah nede no gbiyo, ěh nah nuo vero donh ăh ta, něma ko hanh woro ăh ta.

6. Něěka ko dě něnonh ăh ta bah ha bro wudi yĭ: kâre oh mâ Nyesoa ăh leyiru nonh, oh timaa dě něnonh ăh nunuě yimâ.

7. Něěka bah hnyi no wa dě gbiyě ne oh kâde amo mâ: bro wudi nyono oh mâ bro wudi kâoh; fute wudi ko nyono oh blěde ně yě mâ; hwanonh, hânâ â hwanonh ah blěde yě bah pie; tutuě ko hânâ â tutuě ah blěde yě.

8. Ah nah blĭ nyâ ăh tibwa kwa, kěnh nowanena ăh kpa donh, kâre nyânâ nowăne â bae, nâ wěde tede yě nâ.

9. Ěmo dě uěne ně mâ, Nah pa nĭmlě, Nah lada, Nah yidi, Nah po bae se kě, Nah sidededa: nenh běh kâe tede te běh neo, nenh ěh lu gĭda ěh poede winh dě nenonh kudi donhdonh, ně mâ, Nowane bae těne nu dui ăh nowanena.

10. Nowănena neh ya dě kranh ko â bae yiě: něěka nowanena mâ tede ăh yěnâ-wě dě nonh.

11. Nenh dě něnonh ăh ta, kâre ah ibo ěh te ne, ěh nu ah ne ti bah wo nyinâ: kâre tetinonh a wowa kwa mâ, ěh hio ti ne a podeda ne hanhte.

12. Tâ běděde ne, nyeně kwa mâ: něěka ba di, ba ha hwiděě ăh nanude nâ, nenh ba pebe ăh tanh-de nâ.

13. Ba made nena yio, hwonh nyono nyenĕ nyene kĕ
nâ a nah ne hedĕ kâ nânh nena hĕ yĕ, ĕh nah nu nyenâ
mâ mĕna kâ worawore hĕ, ĕh nah nu pĭple kâ cha-
tnĕhĕ:
14. Nĕma bah po Kââ Jisŭs Kraise nâ, nonh ah nah
mane fĕ yĕ, ĕh mâ bah nu dĕne ĕh idĕ.

LU XIV.

1. Nyana ye kbenh ne ko hanhte-poĕ ăh ta nâ, bah
krre-yĕ kĕ ĕh ye ah kâ nâ hĕ bah mu kpre po.
2. Ĕmo âbe pe ne hanhte tĕ ăh ta ĕh nu tĕĕ bâ dĭ dĕ
gbiye: âbe hânâ â ye kbenh ne nâ di dedâde.
3. Nyânâ di ne, â nah hade nyânâ neh di dĕ nâ; nenh
nyânâ neh di ne, â nah bĕde nyânâ di ne gne kĕ: emo
Nyesoa nâ krrĕ nâ ye.
4. Mâhĕ nyâ be nonh â hĕ bae ăh leyu gnĕ? Kre
âdui ăh kââ yĕ â nyĭnao onh â pio; onh â mi yĕ dui-
mâ; emo Nyesoa wĕde â die nyĭnaena ne.
5. Nyebwe be ti nyenayedo donh yiemâ eh hio ehbe:
âbe po nâ nyenayede gbiyĕ eh wode yĕ. Dĕ gbiyĕ boh
nu dene wadui ăh wore pe hanhte.
6. Nyânâ ti nyenayedo yimâ, ko Kââ mâ â tio ne yi-
mâ; nenh nyânâ neh tu nyenayedo yimâ, ko Kââ mâ
â neh tuo ne yimâ. Nyânâ di ne, Kââ mâ â di ne, emo
â bise Nyesoa ne; nenh nyânâ neh di ne, ko Kââ ăh ta
â neh dio ne, nenh â bisi Nyesoa ne.
7. Ĕmo a bae te ye âdui ăh konâ ne, nenh nyâ neh ko
âdui ăh ta yĭ.
8. Ĕmo banh a ne konâ, ko Kââ mâ a neo konâ, nenh
banh a ko, ko Kââ mâ: nĕĕka banh a ne konâ onh â
ko, a mâ Kââ ăh kâ oh nonh.
9. Ĕmo ko dĕ nĕ nonh ăh ta Kraise koda nenh â dudâ

yĕ, nenh â woda konâ, bâ muna kooh kâ konâ neoh hĕ
ăh Kâ̂ nu.
10. Nenh dĕĕka monh bĕde bebu gne kĕ? onh dĕĕka
mâh hĕde bebu ăh te nâ? ĕmo a popleyinâ minâo
Kraise ăh tehla kĕnedĕ yĕ nyĭnamâ.
11. Ĕmo ĕh kinĕe ne, Kre Kââ pe, kâre mâ ne konâ,
kone gbiyĕ minâde huru nâ kâmâ ko mo mâ, nenh mĕ
gbiyĕ minâ Nyesoa yĕ wĕnhnemâ.
12. Nenh kre ĕh neĕ a donhdonh minâ âdui ăh te tu-
mâ ko Nyesoa yĕ.
13. Nĕĕka a nah bĕde a bino gne kĕ nâ dĭ: nema kre
ba nu ĕh gne bĕde, ĕh mâ nyâ nah poo bo-mâ hladĕ â
bebu ăh tidĕ idi onh dĕnĕ minâ numâ â muo pinh.
14. Ne ibo ne ne, Jisŭs Kraise nu mo ne yido ne nâ,
ĕmâ te ĕh yĕ de kâ hĕne ko ĕhdui ăh ta ĕh poĕ gmonh;
nĕma be nyâ be po nâ ĕhne de ko nâ mâ nonh ĕh poĕe
gmonh.
15. Kĕnh bĕh teĕ nah didide beh yi bebu kranh wudi
yĕe, hede neh nae nowăneka donh. Nah hie nyâ nâno-
nh nah didide gbwinh hânâ â ta Kraise kodaò.
16. Hede nah wo nah hanh kbŭne nâ eh nah tuio te
krenh fĕ.
17. Ĕmo Nyesoa ăh diblĕ ye didide kâ nenade hĕ;
nĕma hanh kbŭne nonh, nenh woroworĕ, nenh saunh ko
Gnekâ Shiu mâ yini.
18. Nenh nyânâ ko de nenonh idi â ti Kraise yimâ.
nâ Nyesoa krrĕ-yĕ, nenh nâ nyebo hnyie gne.
19. Nĕĕka ba kwĕ dene yĕ woraworĕ mâ nâ, nenh de
nenonh yini hene nyâ mi â bae kbenh nâ podemâ.
20. Ko didide ăh ta nah hie Nyesoa ăh konhwa
gbwinh ne. Hanhte de gbiyĕ ye gmonh poe: nĕma ko
nyâ nânonh mâ ĕh măeo dĕ kranh hânâ bâ di nĕ, ĕh yĕ
kranh wudi yaeda.

21. Eh ye hånh dĕ ĕh må ke beh na wĕenh onh ehne de ne mi bebu numå å mu bo hla onh ĕh nu nå kranh wudi yaemå, onh å mu kbenh ya nå wĕe.

22. Kå hanhte-poĕ? kåo nĕ dui ăh ta ko Nyesoa yĕ. Nyå nånonh å kå krubwĕ hånå neh ha ådui gne ko dĕnĕ å po nå å woro wĕnh ke.

23. Nenh nyånå pe kprĕ å hĕe gne ne, bå di nĕ, kåre å ye nĕ hanhte-poĕ didi: ĕmo ĕhne dĕ be bĭ nonh ĕh yede hanhte-poĕ må wode, ĕh må må te wora.

LU XV.

1. Hĕde amu no ne kbenh a blĕde yĕ ba blĭ nyono ye kbenh ne wa kbenh-yĕ-nå de nenh a nah blee adui ăh plĕ.

2. Amu dĕ gbiyĕ ba blee a bae ăh plå ko å hanhka ăh ta, tĕ a na pode nå kbenh ya.

3. Ĕmå Kraise yeda ådui ăh plå blee; nĕma tĕne ĕh nu kĭnĕena ĕh må, Nyono hlĕde mo winhe wa winhe hlĭda ĕh to mo nå.

4. Ĕmo ĕhne te be nonh, eh kĭnĕena ti ne nena nya eh kĭnĕena ko a keĕ ăh ta; tĕ ko woro-lela kå Nyesoa ăh kĭnedĕ hĕ ăh woro kudi tuĕ hĕ ăh ta a mu woro-yĕ kunhe kå.

5. Nĕĕ Nyesoa nå må woro-lela kå woro-kudi-tuĕ hĕ ăh Nyesoa, bå nu ahmonh kå ah bino hĕ bah kå woro kburu donh tĕne ĕh ne ko Kraise Jisŭse må:

6. Tĕ ah na nu woro donh kå wunå donh hĕ ah na boae Nyesoa ăh te yi, å må a Kåå Jisŭs Kraise ăh Buo.

7. Nĕĕka bah krrĕ ah bino yĕ, tĕne Kraise nuna ah yĕ kokrĕ yĕ, ko Nyesoa ăh te-ăh-yi-boaeda ăh ta.

8. Nenh ne pe nå Kraise måna sŭrkŭmsaiseda ăh minĭsta ko Nyesoa ăh hanhte ăh ta te dene poedade buono å na yaedao eh menh:

9. Nenh te Dako na boaeda Nyesoa ăh te yĭ ko â ware ăh ta: tĕnĕ ĕh nu kĭnĕena Ko dĕnĕ nedĕ ăh ta mi monh yĕ wenhnemâ, ko Dako nyenh, nenh be mu na nyĭne mâ blĭde.

10. Nenh dĭ, â yĕ Bah nu saunh ahmu Dakoa kâ â nyebo hĕ.

11. Nenh dĭ, Ahmu Dako ăh popleyinâ bah zĕnh Kââ, nenh ahmu nyebo ăh popleyinâ bah po nâ nyĭne nâ baka.

12. Nenh dĭ, Isaiase pe nâ Zĕno mide Jĕse mâ wodemâ nenh hânâ mi womâ â mu Dako winh kĕ kâmâ nâ Dako minâ woro yĕ kunhnemâ.

13. Nenh woro-ye-kunhĕ ăh Nyesoa bâ yidide ahmonh saunh kâ woroworĕ hĕ kudi nâ ko hanhte-poĕ ăh ta, tĕ Gneka Shiu ăh kbenh â na nu ah woro-yĕ-kunhĕ bĕh mu kĕ na bidi.

14. Nenh na nyebwe-tu na woro tine ne amo mâ na bebuno ah, ĕh mâ te hanh kbŭne yidide ahmonh fĕ nâ kâ te ăh popleyinâ ăh iboda hĕ nenh ah wĕde yĕ ĕh mâ bah podeda na mâ yĭ.

15. Kenh bebuno ah ne hĕne ne ahmonh mâ woro-kĕnâ kponh-kponh-ka ko waa be kĕ ĕh mâ ko Nyesoa ăh grese ne â hnyi mo ăh ta be mude ahmonh kudi poe ăh ta,

16. Ĕh mâ tĕ na nu Jisŭs Kraise ăh minista ko Dako mâ be mu Nyesoa ăh hanh tibosa ĕh konhwa nu tĕ Dako ah Nyesoa ăh kwatuâ na krĕedâ yĕ, ĕh mâ tĕ Gnekâ Shiu neo nĕ mâ.

17. Nĕĕka ne kâ dĕnĕ ĕh pli be po ko Jisŭs Kraise ăh ta ke dene kâo Nyesoa yie mâ.

18. Ĕmo nah wo dui mâ be tu eh te hene Kraise ye mo nu, ne ye nu, ĕh mâ be nu Dako ko winh kâ nunude hĕ ăh ta, boh nu â winh,

19. Ko kbenh yidode kâ gedide hĕ ăh ta hene didi

Nyesoa ăh Shiu ăh kbenh; ĕmâ wede Jĕrusalĕm bĕh gradede Ilirikum nâ, ne tudide Kraise ăh hanh tibosa ăh tĕĕ.

20. Nenh, kre ne nu ne nĕ po ĕh te huru, ĕh mâ be pritye hanh tibosa, ĕh ye tĕnĕ Kraise ăh nyine neo, ne teo nyebwe te ăh tuânh kĕ pode:

21. Nĕma tĕne eh nu kinĕena, Nyono oh yea â te tuie no minâ nâ tamâ; nenh nyono vea ne wănh ne minâ ne nâ yidomâ.

22. Nĕĕka ne kĕe yĕ nâ baka ko ah mâ didie mâ.

23. Nĕma ti nĕnonh kĕ, tĕ yede konhwa te kâ dĭ, kre ble nede kĕ, nenh tĕ idĕ ne baka yede peplănde nenonh be dide ahmonh mâ;

24. Be ti be nonh idi kbadâde na daba Panhanyo bli, ne didedâde ahmonh mâ; kâre kunhne nĕ woro yĕ tĕ minâ ahmonh daba tidĕ idi yimâ, nenh bah munâ mo tidĕ ya ne wodâde ahmonh mâ, bĕh teĕ ah yidida bĕh blee na plâ pledonh.

25. Nema ti nenonh kĕ mide Jerusalĕm tĕ na kbade teble hanh nyebo mâ.

26. Kâre nyono nede Măsidonia kâ Akaia hĕ oh nu wadui ăh wore oh wo wudi ko hanh nyebo ne nede Jerusalĕm swĕnh ni nâ.

27. Hanhte ĕh nu wa wore; nenh oh mâ wa tibwakwa-blioh nonh, yĭ, Ĕmo bĕh teĕ Dako boh dudida ne shiu de, ĕh mâ wanĕ waa boh hnyi no fĕ teble yĭ.

28. Nĕĕka ne wedâ dĕ nĕnonh mâ, nenh (kbăne-nâ) bui nenonh ne wĕdâe eh sili ăh kĕ poĕ mâ ko no mâ, nenh ne hinenâ ahmonh honânh be munade Panhanyo bli mu.

29. Nenh ibo nĕ ne tĕĕ, ĕh mâ ne didâde ahmonh mâ Kraise ăh tibosa ăh krubwe peplănde minâde mo fĕ yidimâ be munâde ahmonh nĕ mâ ya.

30. Nenh běde ahmonhne bebuno ah ko a Kâå Jisus Kraise ăh ta, nenh ko Shiu ăh nowănena ăh ta, ah kâ mâ hě ba po a bede-winh tede donh, ba hlĭde Nyesoa mâ ko na ta;

31. Nyono nede Judia, oh ye hanhte-poě kâ, tě na tanede no nyenh; nenh na de ne kâ beh nu kre Jerusalěm tě hanh nyebo oh na krěe ně yě;

32. Nenh běh nu Nyesoa ăh wowěnh te na dide ahmonh mâ saunhka, nenh kre ahmonh mâ be mude honhnonh worade.

33. Nenh Nyesoa mâ yě worowora bâ neo ahmonh mâ wě. Amen.

LU XVI.

1. Fibi, nâ mâ a bebu-nyĭně, nâ tu ahmonh kwa, hânâ mâ Chŭe no nede Kenkria ăh leyu be:

2. Tě ah na krrě nâ yě ko Kâå ăh ta, těne ěh nu těě hanh nyebo ăh kbŭne běh nu, nenh tě ah na măo nâ, ěh mâ nunuděě be nonh â yide ahmonh mâ yěde; kâre â mâ nyebo peplănde ăh heeâ nenh na nyebwe-tu yini.

3. Bah po Prĭsĭlla kâ Akwĭla hě wio hono mâ na hěeoh ko Kraise Jisŭs mâ;

4. Hono ko na honhnonh ăh ta, oh podao wa plle dě kě nâ; hono oh ta, ěh ye mâ donh ne bisi, něma Dako ăh chue ăh popleyinâ yini.

5. Nenh chue no nede wa kai biyo bah po no wio yĭ. Bah po na seyě ah nowăneâ Epenitus wio hânâ mâ tedě bui ko Kraise mâ kre Akaia.

6. Bah po Mere wio hânâ nunao amo dě hwě fě.

7. Bah po Andrŏnikŭs kâ Junia hě wio, oh mâ na bebuno, oh mâ bino jenh-pooh hono kre Aposlebo nyenh oh kâde nyĭne, hono ko Kraise mâ oh nena mo nya yĭ.

8. Bah po Ampliăs wio, â mâ na nowăneâ ko Kââ mâ.
9. Bah po Urbane wio, â mâ a hĕeâ ko Kraise mâ, nenh Stăkis, nâ mâ na nowăneâ yini.
10. Bah po Apĕles wio, hânâ ko Kraise ăh ta oh wĕnhne yĕ. Nyono mâ Arĭstŏbulŭse ăh năblewe bah po no wio.
11. Na fĕ-yiru nyebwe Herodian po nâ wio. Nyono mâ Narsĭsăse ăh năblewe, oh kadede Kââ mâ, bah po no wio.
12. Trifina kâ Trifosa hĕ, oh nine Kââ konhwa, mâ bah po no wio. Bah po nowăneâ Pursis wio hânâ niné Kââ konhwa hwĕ mâ.
13. Bah po Rufŭse wio hânâ hĕeda ko Kââ mâ, nenh â de yini, â mâ de yĭ.
14. Bah po Asĭnkritŭs, Fligŏn, Hurmăs, Patrobăs, Hurmes wio, nenh bebuno no nede no mâ yini.
15. Bah po Filŏlogŭs kâ Julia hĕ wio, Nereŭs kâ â bebu-nyĭnĕ hĕ, nenh Olĭmpăse yini, oh kâ hanh nyebo ăh popleyinâ no nede nâ mâ hĕ.
16. Bah podede wiò nâ gnekâ kĭsede-ka. Kraise ăh chŭe ya ahmonh wio.
17. Nenh bede ahmonh ne bebuno ah, bah tu nyo nononh yima hono yĕ wae kâ bo-nâ-hladede eh woe te ne ah khe yie; nenh bah wo no yĕ.
18. Kâre nyebo tu no oh ka ne nâ, oh neh tu a Kââ Jisŭs Kraise yimâ, nĕma wadui ăh kudi; nenh wa hanh winh, eh kâ wa yinânâ te-tuĕ eh bui nyono oh lu yede ho ăh wore.
19. Ĕmo ah winh-ăh-nuĕ ăh te wĕ nyebo gbiyĕ lu. Nĕĕka ko ah ta na plâ blee ne; nĕma ne idĕ ahmonh bah ne na ko hanh de mâ, kenh ah nah ibo dĕ kranh ăh te ne.
20. Nenh Nyesoa nâ ye woroworĕ â mi Setăn nâ

kprâmâ kre ah be biyo. A Kââ Jisŭs Kraise ăh krubwe beh nemaade ahmonh mâ. Amĕn.

21. Tĭmotiŭse nâ kâ mâ hĕ, a ni konhwa, nenh Lusiăs kâ Jeson hĕ, nenh Sosipater nâ mâ bebu yidi, oh ya ahmonh wio.

22. Mâ Tŭrtiŭse nâ kĭne kĭnedĕ ne nedĕ, ko Kââ ăh ta, ne ya ahmonh wio.

23. Gaiŭse nâ mâ na kai-buo ĕh chŭe gbiyĕ ăh buo hĕ â ya ahmonh wio. Erăstuse, â mâ orânh ăh tyo nâ ya ahmonh wio kâ Kwâtŭs nâ mâ bebu hĕ.

24. A Kââ Jisŭs Kraise ăh krubwe bĕh neo ahmonh mâ. Amĕn.

25. Nĕ-ĕ hânâ kâ kbenh beh mu ahmonh nu ah mu kbokbo tĕne na hanh tibosa pe, ĕh kâ Jisŭs Kraise ăh prityeda hĕ, tĕne hudite ne bi pebe nĕnoah; hene hudiemaa beh wode tine konâ bidăo,

26. Nĕma tinukĕ profetebo ăh winh po nĕ pebe, ĕh mâ tĕne konâ-se Nyesoa ăh winh pe, hene â nu dako ăh popleyinâ oh ibo, ko hanhte-poĕ ăh nuĕ ăh ta:

27. Ĕh mâ Nyesoa donh nâ kâ tânh, nenh â te beh boae yi ti gbiyĕ, ko Jisŭs Kraise ăh ta. Amĕn.

Ĕh kĭnĕena ko Romawĕ mâ kre Korĭnte nenh oh hnyina nĕ Fibi nâ mâ chŭe no nenade Kĕnkria ăh leyu, â yada nĕ.

